

REXURDIMENTO

REVISTA QUINCENAL

ÓRGÃO DOS INTERESES MARIÑAS

ANO I.

Betanzos, 1.º d'Agosto do 1922.

NÚM. I.

Rexurdimento

O rexurdimento literario galego d'istes derradeiros tempos amóstrase nas moitas publicacións que saen a poboar, con verdadeira ardencia, as vilas do chan noso. Non sô son os xornaes, revistas, obras literarias de todolos xeitos deica traballos didácticos os que xurden n'unha e n'outra banda da Terra; tamén o pobo en xeral, i-a mocidade en particular, fuxe d'un noxento abulismo que o tivo escravizado tan longo tempo. E as gabanzas meitandes hémolos dar a unha inqueda xuventude, que, amargurada pol-a nosa escravitú moral, rachou as cadeias do rutinarismo, e, cheios de rexa vontade, abriron as aas das suas arelas pra dar cume a unha leda aurora, agoirentada d'unha escintilante mañá de Primavera.

Non podía ficar Betanzos â derradeira do gran movemento espiritual de Galiza, a cidade que outrora amparou sacros ideaes; máis seus fillos, pol-o d'agora, non parecían ouvir o espertar da Terra. Emporiso, unhas almas humildes e xenerosas tremolaban no ar da esperanza a bandeira das suas meirandes ilusiós, e agardaban, con arelas ardentes, que na comarca mariñá aparecese un Prometeo que esmagara c'a sua potente mao a perquiza esmorecente, e aínda que non constituise unha nova civilización, coma o

deus mitolóxico, fixera ver, cando menos, unha nova fase nos ideaes dos homes mariñas.

As esperanzas d'ollar un xenio que nos guiase iban sendos vâs, e, d'aquela, surxiu d'us modestos ideialistas a empresa de constituir un xornal ou boletín, qu'indá cativo, pol-o valer dos organizadores, fose grande pol-o corazón dos mesmos. D'iste xeito, pensouse en eispoñer con sinxeleza e con cariño

toda canta nova houbera encol do rexurdimento da Galiza para qu'os da comarca poideran ser decote enterados.

¡Hulas, pois, aquí, as nosas ideaes!

Ficaremos a cotío a carán do movemento social e intelectual de Galiza, e defendéremos deica a morte, os intereses materiaes e morales de Betanzos e da Mariña.

Nos non somos os milliores, os feitos adrede para istes tragéfos. Sô se nos pode dar o mérito de sel-os primeiros. E si con estas roladas nosas facemos sair da despreocupación ôs que valen máis que nós, ficaremos ditosos e cheios de ledicia: abondará para nosa satisfacción que cumplan ben

c'o pobo e c'os seus intereses.

OS IRMÁUS DE BETANZOS

¡Fé e vontade!

A hora na que os galegos, de ollos abertos cara ô alén, se xuntan en feixe pra cantar o trunfo da Terra, a hora sagra do milagre da Renacencia, a nosa hora, está ô cair.

¡Fé e vontade!

Chamade os irmáus labregos,—a carne o hoso e o sangue da Patria galega—e decidelle soementes: «Nada tedes que faguer. Para ser libres non tedes mais que querer. A hora está ô cair.»

¡Fé e vontade!

Malia que se coiden fortes, os caciques están dando as boqueadas. Cairán apodrecidos, os corpos e os nomes cheos de vermes, por treidores â Terra-nai.

Anda no ceo unha estrela con rabo.

Os tempos son chegados. Todo se virá abaixo e surdirá de novo a Patria, en canto zoe a hora que está ô cair.

R. Cabanillas.

NOVA LUZ

Unha nova folla, y-esquirta en galego, é unha nova luz no noso pobo. Galiza, por mor de culpas propias e de cubizas alleas, vivía

entr'as brétemas d'unha noite muito escura. Noite d'esquecemento, noite sin remersos, porque Galiza xa non era Galiza: fora perdendo paseniñamente, pro d'un xeito inapracable, a sua personalidade, a sua autoconceñcia.

E de súpeto alborexou unha luz entr'as brétemas mestas, un poeta, que cantou na lingoa lírica do Rei Sabio e na lingoa fecunda d'os aldeáns. E logo xurdiu outro poeta. E mais tarde outro e outro. O ceño da nosa esperanza veuse. pouco a pouco, ateigado d'estrelas lucentes, qu'escintilaban ao lonxe, coma un surrir de pensires ledos.

E hoxe xa o ceño da nosa esperanza ten moitas estrelas lucentes: pequerrechas e homildosas, moitas d'elas; solermiñas e brincadeiras, algunhas, lanzales e xurdias, unhas poucas.

Por iso esta nova folla, esquirta na nosa lingoa, é unha estrela mais no ceño da nosa esperanza. Quer decir que na nosa concencia colectiva hai un fato máis de concencias individuais que sinten a chamada da Terra-Nai. ¡Da Terra! ¡Qué é o canto da cotovia, e o chirriar dos carros nas congostas, e o fumar das chimeneas, e o arrecender dos piñeiros, e o balbordo das ardentias do mar lonxano! ¡E tamén a bágoa das nosas naiciñas, e a sursisa d'aquela loira rapaza, y-esta sede inquedañte da nosa raza, que chamamos Saudade!

Unha nova luz quer decir, tamén, moitas novas luces: moitos curazós de mozos, acesos no sagro amor á Terra. Mozos d'aqueles que teñen *unha estrela na frente e no bico un cantar*.

A estrela na frente ven sendo o símbolo da pureza dos pensamentos e da homildeza no traballo colectivo. O cantar no bico é o símbolo da ledicia d'os que teñen os pensamentos craros e o curazón limpo de todo sentimento ruiño.

Pois xa vedes si con esta nova luz de hoxe dánsevos cousas a vosoutros, leutores: mocidade, pensamentos puros e cristaiños, limpeza de curazón.

Mais se non podería dar n'ista recollida eu-caristia d'os qu'esquirben c'os que leen. «Tomade e xantade: eis a nosa mocidade. Tomade e bebede: eis o noso propio curazón.»

Que sexa sempre limpa e clara esta folla é o que eu desexo arelante. Pro que sempre sexa lumiar aceso e fecha que serva de guieira a os homes d'ise pobo de historia secular.

Jaime Quintanilla.

LIÑAS ABURADAS

Soio o home fortesmentes domiñado pol-a compenetración e pol-a identificación total con unha idea, sexa ista a que sexa, é capaz de chegare aos meirandes sagrefizos, meio axeitado e único pol-o que posibelmentes se pode chegar a abranguere os grandes, resoantes e trascendentes trunfos.

Mais na compenetración e na identificación totaes coa idea pode acharse, esculcando, unha razón básica, determinante das derivacións posteriores. Eis a razón aludida: o amor.

O amor que, chámese como se chame, é de cote fecundo, trascendente. O amor, qu'enfocado deica aquilo que por imperativo natural somella recramalo e atraguelo, isto é, a patria. trócase n-unha concepción que, como afinada no sinceiro agarimo e na íntima intelixenza dos pobos ceibes, todos sin excepción, ten que sere unha concepción fecunda e froitífera.

O nazonalismo e a devandita concepción. Por il ¡oh fecundidade sen exempro! a terra terá de dare a luz novos pobos: os pobos que hoxe veñen xestando a reaparición da sua personalidade ceibe e soberán. Por il ¡oh xurdider de un froito por nada superado! a terra enteira terá de chegar a sere como fermoso verxel cultivado pra o vizoso frolecimento de ista pranta: a paz universal.

*
**

A patria ceibe que os nazolistas cobizamos, paseniño vaise creando. Millor ainda, xa está creada. O que ocorre é que por encol de illa foi superpoñendo a ruín comenzañza allea en vil xuntoiro coa ceguedade e a degradación propias, todo unho serie de grosas capas integrados pol-os prexucios, a rutina, os noxentos intreres creados, os malsanos tencionamentos alleos i-eisí outras moitas cousas que, abafándoa, non deixáñdo xurdire a teñen como si non esistira, oculta, adormecida, momificada.

O labor a faguere é, pois pesado, traballo. Mais hai azos, xuventude, fogo de ideal,

PANOS E TECIDOS

Casa d'Abarrategui e Bonome

Sánchez Bregua, 3 (Soportás d'a Praza)

BETANZOS

a iso abonda. Trunfaremos. En todol-os grandes feitos tivo unha gran participación ista verba: Fe; e ista outra: Vountade.

A nosa tarefa, pois, cal decote a de todol-os creadores, ten que ser destruíre, esnaquizar. Eisi, soio eisi, poderemos ollar algún día, que nos tecionamos de acaroare axiña, a resurrección xúrdia da patria trunfante. I-estonces ila terá d-erguêrese outiva. serea, trunfadora por encol da mesta confusión de cousas esnaquizadas, feitas poeira, en cuia destrucción ven xermolándose a gloria do seu xurdio vencimento.

*
* *

Nós, os galegos, vimos vivindo até agora unha existencia d'escravos resñados, conformes coa súa cativeira sorte. Mail-o berro afonto de arriba os adomercidos! sonou xa.

A tarefa redentora escomenzou. Poucos hoxe aínda os que nos amostramos redimidos, mañán seremos lexión. Hai algo en todol-os espíritos pol-o que aínda os máis cegos e xordos fánse doados aos requerimentos da liberdade.

De abondo temos sabido que o rescate total difizlemente será abranguido por nós. Pro gé os nosos fillos? Iles si que serán os afortunados disfruidores. N-iles, como dixo o filósofo de ferro, teremos de redimiremos de sermos fillos dos nosos pais. Loitando no presente, aseguremol-a posesión absoluta do porvir, cuio abrete luminoso andan xa a anunciaren as siñas infalibeis qu'endexamáis enganaron.

Ramón Villar Ponte.

Novas locaes

O día 16, coincidindo c'a festa de San Roque, pñeráse a primeira pedra pr'o compoñemento da rúa de San Francisco, cuio importe abona o señor don Gonzalo González. Iste desprendimento tan dino de gabanza debe espertar a gratitude de todol-os brigantinos. Nós, cheios de ledicia, manifestámolle ó dito señor o agarimo que sinte o noso curazón pr'os fillos de Betanzos que non esquecen as necesidades do seu pobo.

O humilde agradecimento que nós sentimos por obra tan simpática, queremos, no que vale, fique eposto n'este xornal, que decote s'ha distinguir por defender os intrses de Betanzos.

A rúa trocará o seu nome actual pol-o de «Ana González» e, según nos informaron, virá a ser unha vía elegante que estenderáse dende o Arco do Ponte Novo, ou Porta das Doncelas, deica a Igrexa de Santa María.

Na colocación da primeira pedra faráse uso d'un-

ha artística paleta de prata, na que se ve unha sentida adicatoria ó Excmo. Auntamento. Foi esta unha nova atención do señor González qu'espertou moitas gabanzas. O Concello, pol-a súa parte, pensa corresponder a tanta delicadeza c'o ofrecimento d'unha feita praça de prata que levará, grabadas, as firmas de todol-os que constituíen a Excmo Corporazón.

No comenzo e no remate da rúa poranse sendas lápidas de mármore c'o novo nome da vía.

Na simpática festa de que vimos tratando, bendicirá a obra o bispo da cidade do Sacramento, para cuia práctica pidéuse autorizazón ó Prelado de Compostela.

O Auntamento acordou donar 1.000 pesetas para costear as próimas festas de San Roque.

C'o mesmo fin, unha entusiasta mocidade, saliu a recorrer o pobo, adequirindo unha importante suma, inda que non tanto como desexáramos todol-os entusiastas d'istas festas populares, que son vida e gala da cidade. I-adrede d'isto, temos de decir o que nos extraña a oposición que moitos demostran non atendendo ás reclamaciós d'unha mocidade entusiasta, que se da conta que Betanzos non debe ser un pobo morto e sin alegrías. Pra eso xa abonda c'o resto do ano. En fin, nós coidamos que nas festas do vran todos debían botal-a casa pol-a xanela, e deixar a uns cantos abúlicos que ou padecen do estómago ou rabeian coma cas de puro perdido que teñen o gusto. Emporiso, que deixen ós demáis nos seus adivertimentos e que se decaten que si eles perderon o humor, aínda vive xente moza, ou pol-o menos leda, que quer fuxir d'un noxento aburrimiento, a que están condenados decote a vivir aqueles que non saben falar máis que mal das diversióis e dos que sans d'esprito e de corpo, lles piden contribuzón ás eipansiós das xentes conscientes dos intereses do pobo e da saude de todos.

Facía tempo xa que viñera ó chan, esnaquizada unha lápida que o pobo brigantino puxera, agradecido, no balcón da casa de D. Johan García Naveira. Este aicidente que, por milagre, non fixo dño a ningúen, esqueceuse compretamente, con mágoas de moitos cidadáns. Estos días enterámonos, con satisfacción, que se volverá a pór outra vez, e moi axiña, unha nova lápida na morada do querido filántropo,

Desexamos que se poña mais firme n'esta ocasión evitando d'este xeito, colocar outra terceira, e, sobre todo, impedindo unha posible desgracia.

O Concello acordou pñer na Sala Capitular, á beira do retrato de Portal, as fotografías de D. Jesús e D. Juan G. Naveira, así coma a de D. Gonzalo González, nomeándoos fillos predileitos do Pobo.

A praça d'Arines, lugar do meirande esparcemento de Betanzos, vai trocar tamén seu nome actual. Chamaráse d'agora en vante «Praça dos Irmás García Naveira.»

Parécenos acertada a nova disposición. Agora falla que a xente s'acostume, de contado, a darlle o novo nome. Para moitos non s'ha chamar n'un nin n'outro xeito, sinón O Campo.

Sóbor d'isto aconsellamos que se convoque ós

guardias municipais para ilustrar-lles sóbor das novas denominacións. Así non sucederá o doutro día: que uns forasteiros dirixíronse a un guardia pra preguntarlle onde s'atopaba á avenida dos irmaos García Naveira, e o municipal encolléu o lombo e dixo que non había somellante rúa. ¡Si lle dixeran as Cascas!

Temos entendido que moi axiña se vai amañar o xardín de fronte ó Liceo. Xa era hora.

Emporiso, debemos ficar ledos, pois estamos enterados que o intelixente arquitecto da Cruña, Sr. G. Villar, fixo un proxecto moi bonito, e soio falla comenzal-as obras.

O Concello solicitou de D. Johan G. Naveira o traslado da estátua que fica na finca chamada «O Pasatempo» e na que figuran el e (seu irmao n'un grupo moi artístico.

O momento ficaría no novo xardín, de que deantes dimos conta.

Moi formosa nos parecería, aboñé, a realización d'esta idea, e coidamos que non haberá impedimento para que se leve moi axiña a práctica.

Fai poucas datas foi á simpática e progresiva cidade de Lugo unha comisión brigantina, encargada d'estudiar melloras importantes das que se porían sacar exemplos pr'o noso pobo. A comisión que iba c'o propósito de observar principalmente a cuestión das feiras, quedou maravillada do traballo inmenso a que se someten os gobernantes da cidade do Sagramento.

Os que iban en comisión, representando a Betanzos, eran: o alcalde Sr. Sánchez Díaz, coma presidente; os señores Concheiro e Costas, como concellás; os señores Núñez e Peña, pol-o comercio; o señor Méndez, como representante da agricultura, e o Sr. Sánchez (D. Benito) como segredario do Concello.

Os representantes brigantinos viñeron encantados pol-as atencións recibidas e non fan máis que gabar ó culto Alcalde de Lugo que fixo progresar ó pobo que goberna d'un xeito verdadeiramente asombroso.

Moi axiña trocaráse o nome da Porta da Vila pol-o de «Ensanche de Portal».

Pol-o visto d'ista xeira está de moda en poñer novos nomes a total-as rúas betanceiras.

O día 25 do mes derradeiro, a bordo do vapor «Orcoma» salíu do porto da Cruña, con dirección a Londres, o noso querido amigo Xaquín Peña. Iste culto rapás, cheo d'entusiasmo e consciente do porvir, non se conforma con rematar a súa carreira d'abogado n'un apodrecido ambiente hespañol, e busca unha amplitude d'horizontes que non pode ser abrangida n'unha das nosas noxentas Universidás.

Pol-o seu talento e pol-o ambiente en qu'ha vivir non dubidamos que recollerá sazoados froitos de sabencia e afianzará o seu espírito saudoso i-enamorado da Raza.

Tivemos o gusto de nos enterar da moi grata nova de que, no ferrol, abréuse novamente o público o

comercio do noso amigo, fillo de Betanzos, D. Xesús Paradela.

Sabido é que cando comenzaba a saboreal-os froitos da aitividade e bon acerto que puxera ó s'estabrecer, chegou a desgracia feita fogo, e convirtíu en cinzas i-escombros moitos artigos de valor.

Desexáncolle moita sorte e prosperidás ó novo establecemento e enviámoslle ó Sr. Paradela e máis a súa dona a manifestación do noso agarimo.

En Bergondo, ese cacho das Mariñas feiteceiro e ledo, que o seu paisaxe d'encanto e a suas louras rapazas fan no un recuncho do ceo, inaugurouse, fai poucas datas, un cine moi feituco, propiedade do noso querido amigo Luís Ares. Nas sesións alí celebradas axuntouse moita familia, e sabemos de moitos brigantinos que se propoñen visital-o, contribuíndo así a encher aínda máis aquel salón.

Coidamos non ficar trabucados si decimos que a soia exposición dos *films* non é, precisamente, o que fai á mocidade camiñar tres kilómstros deica Bergondo. Algo ouvimos decir de si abundan alí os ollos meigos, os talles impecables..

Felicítamos de curazón ó noso bon e querido amigo, e dosexámolle moitas prosperidás i-éisitos.

DE PORTUGAL

Portugal, ise povo aventureiro e nauta por eiscellenza, isa razón tan pequena en extensión superficial, é dona da meirande das almas. Isa raza que ten sangue do noso sangue e que está animada por un espírito de parcida ideoloxía e iguás facetas sentimentás — pois non en van a seudade, a diviña seudade, é patrimonio común,—apréstase a conmemorar, d'unha maneira dina e nobre, o centenario da independencia do Brasil, ise outro gran pobo d'alem o Atlántico, cheo de xuventude, de poder e de xenio, que si por ley natural sintíu a necesidade de se emancipar de súa nai adourada, non por iso esquencíu un sóliante que era fillo da gloriosa Lusitania, latexando sempre aquél corazón mozo, inframado pol-o sol ecuatorial e pol-a manificencia da súa natureza grandiosa, a cand'o da lonxueira nai, todo delicadeza e tenro amore hacia o fillo benamado.

O «raid» aéreo Lisboa-Río Janeiro, levado a cabo pol-os valentes Sacadura Cabral e Gago Coutinho dinos vástagos d'aqueles aventureiros que se chamaron Magalhaes, Bartolomé Díaz, Vasco de Gama, Pedro Alvarez Cabral... e que acaba de resucitar as glorias centenarias d'ise povo: foi un dos homenaxes tributados á antiga colonia. Próxima está a data da partida do Xefe do estado veciño e irmao, portador espiritual da garimosa aperta en que ambos povos arelan confundirse. Mais como mellor quedará demostrado o entrañable afento que se profesan, é ó levar a realidade o subprime proyeuto que surxiu na mente de varios artistas portugueses e brasileiros, consistindo iste en recoller unhas cantas presas da gloriosa terra que alentou fazañas admirables e criou ós grandes homes que as realizaon, a fin de que o Brasil poida tirbutarlle o homenaxe de que e merecedora tan sagra e fidalga ofrenda. Ista terra, toda espíritu—sin que queipa a paradoxa—sinificará canto Portugal quer decir ó Brasil e será recollida n'aqueles sitios que teñan simbolismo e que recorden ou encerren

tradições gloriosas. No Porto, de donde ven o nome de Portugal; na quinta de Coimbra, donde tantas bágoas verteu a raíña que cantou Camoens; en Belmonte, donde nacéu o descubridor do Brasil; en Sernache, berce da independenza portuguesa; en Sives, donde veu á lus Vasco de Gama; na praya do Restelo, de donde partiron as expedicións que a humanidade ademira; en Vilanova de Gaia; en Balarrosa...

Será gardada nun cofre d'ouro, de feitura de corazón, labrado pol-os mellores orfebres lusitanos e despois levaráse co ceremonial e a solenidade que require un acto de tal significazón as praias brasileiras n'unha carabela da inolvidable época, arbolando o pabellón das «Quinas», isa gloriosa insiña que frotóu ao vento con orgullo sobor d'Oceano Indico; que acompañou os exploradores que se internaron na Africa e que alentóu sempre o espírito aventureiro da raza. Nada máis sinxelo e conmovedor pode concebirse. Son istas horas de ledicia para os dous pobos que saben estamos con iles en espíritu. Non podemos pol-o mesmo mostrarnos indifrentes; e da mesma maneira que choramos as suas tristezas debemos vestir a i-alma co as galas do optimismo tendo fé no esprendente porvir que s'acerca e d'iste xeito poderemos participar dignamente da lus de gloria que n'istes momentos alumea a toda Raza.

DÍA DE GALICIA

Pra festexar dinamente a data a que van unidas tantas gloriosas tradicións da raza, todas as Irmandades nazonalistas galegas i-entidades que defenden a causa galeguista, orgaizaron festiváes e veladas, engalanando as fachadas e salós das suas respeitivas casas sociaes. En algunhas cibdás como Ourense, Ferrol e Santiago a insiña azul e branca apareceu pendurado en numerosas xanelas. frotando ao vento. Foi un espektáculo conmovedor.

A Irmandade nazonalista d'iste pobo puxo colgaduras e iluminóu artística i-esprendidamente a sua casa. O mesmo fixeron nos seus domicilios particulares varios entusiastas irmáos. Que o exemplo cunda e que pro ano próximo as rúas de Betanzos imiten ás de outras cibdades galegas, a fin de que os brigantinos se revelen como dinos sucesores d'aquelles outros rexos i-enxebres, e non den a sensación de pobreza espiritual que oferceron iste ano.

Os tempos son chegados pros bós xenerosos, como dixo o bardo.

NAI E PATREA

Absorto permanece o pensamento cando nos detemos a considerar o que son e representan para nós a Nai e a Patrea. Ainda os nosos beizos non poden gaguexar os nomes tan queridos sin que sintamos na i-alma intensas emociós de cariño. E cando o entendimento quér no afán de definil-o todo, comprehendel-o todo, analizal-o todo, eispresar, de-

linear e representar á mirada ansiosa figuras tan eiscelas, o máis formoso do languaxe parécenos sin côr, o máis belo da Natureza atopámol-o sin xeito; porque ¡ah! pódese formar un eispléndido cuadro c'as combinacións do pincel, amañar grandiosos edificios e definir os máis intrincados problemas c'a luz qu'emerxe da mente, pero non poderán, non, perfilarse con absoluta precisión as eiscelas figuras da Nai e da Patrea. Nin o máis arriscado pintor c'a maravilla dos seus pincéis, nin o máis inspirado poeta c'as suas líricas fantasías, poidéranos donar xamais idea eisacta da grandiosidade da Patrea nin das eiselsitús da Nai. Hai cousas que mellor comprende o corazón que a mente. Hai sentimentos profundisimos que fuxen ás sotilezas da intelixenza. I-a Nai i-a Patrea forman parte d'isa categoría. Porque abonda considerar por us istantes o poema dos amores maternais para chegar a conclusión de que non son d'abondo pr'as suas definicións as vulgarès deducións do human entendimento, i-e preciso arrincarse do mundo material e chegar ó mundo da espiritualidade para ver os perfís e matices no cuadro dos nosos razonamentos.

Falamos do contraste entre as cumes dos montes i-as longas terras chas. Cando vemos as mestas florestas dos nosos eidos, as eistensas e ridentes pradeiras, todo coroado pol-o sombrio verdexar dos pinos, temos de decir: ¡É grande e admirable o planeta que habitámos! Mais inda diriximos os ollos a ises astros de cote rutilantes, moito maiores que ista casa rodante, parécenos d'aquela o noso mundo feio e minúsculo, cheio de soberbias e ambiciós. Pois igual acontece cando establecemos relacións de parecido entre as cousas do querer.

No amor human hai decote un pouco d'egoismo: na tranquila placidade dos amores idílicos, nas eispansiós de tenrura, nos transportes de placer, cando dous seres de distinto sexo, na frorescencia da mocidade, contémpanse mútuamente, e os seus beizos din borboiantes verbas d'eisaltado erotismo. Hai en todo isto, repito, un comenzo de particular interés, con miras ó propio benestar e á satisfacción propia. Mais non sucede así no amor que á nai i-a patria lle temos, A primeira ten para nós suas máis tenras surrisas, seus máis fondos agarimos. Cando nenos, arrólanos no seu colo con indefinible ledicia, véláanos no sono e danos seu leite c'a mēirande satisfacción; é o sacrificio perenne, o sacrificio sin intrés que goza c'as molestias que lle producimos. A Patrea é nosa segunda nai, a úneca que con ista garda íntima relación. I-é

que vemos n'ela o berce dos nosos pais, o e forzo dos nosos antepasados. Porque a Patrea asoméllase moito ó paternal fogar. E así como nos lembramos, xa feitos homes, dos máis salientes episodios da nosa vida infantil, así tamén vemos na historia da Patrea o lugar onde os nosos abós souperon vivir e morreron con dinidade, defendendo con esforzo os seus dereitos, e levando suas arelas ás meirandes realidades.

¡Nai e Patrea! subrime paralelo sin o que non eisistiría o fogar. Ambas as dúas son dúas matronas que enchen c'a sua tenrura e proteición os recunchos do mundo, sendo a unha o mundo interior feito carne e sendo a outra o mundo eisterior feito esprito.

Nós hemos querer decote á nosa Nai e á nosa Patrea, sin odiar nunca ás nais e ás patreas de noso semellante.

A patrea está na escola, que é xermen de progreso e d'esperanza; a Patrea está no libro que é o primeiro divulgador da cultura e a mellor fonte de consolo; mais onde está a Patrea máis firmemente vinculada é no pleno coñecimento da liberdade e do dereito.

Defendamos, pois, estos principios, que onde non hay liberdade non hay patrea, onde non hay xusticia tampouco eisiste; porque, ¡triste e decil-o! soien ás veces na vida, ou por razóns caprichosas do destino, ou outras tragadas do azar, trocarse en madrastras as que por lei humán ou divina lles cadra a doce e subrime misión de nai.

J. Veiga Roel

Befanzos:

A todol-os xornaes galegos en xeral, e d un xeito particular a aqueles que se dedican a laborar pola defensa da liberación da Terra mandámcslle o máis garimoso saúdo.

E ós moito queridos Cabanillas, Quintanilla e R Villar Ponte, que hoxe honran iste boletín c'a sua valiosa colaboración, unha forte aperta pol-as suas verbas rears e aloumñadoras, que atinxiron noso cura»ón anteigándoo d' fondo agradecemento.

AS FESTAS DE SAN ROQUE

A Comisión orgaizadora dos festexos que desde fai tantos anos veñen celebrándose en honore a San Roque, rematou xa a confeución do programa dos mesmos, que, como pode verse, revistirán iste ano pompa inusitada.

Damos á lus, con gusto, un extrauto da nota donde os mesmos se insertan e que, a este fin, a nomeada Xunta nos facilita.

Comenzarán o día 14, según é tradicional, c'unha salva de bombas ás nove da mañá, que anunciará a

chegada, a estación da Madalena, da brillante banda do Reximiento de Infantería, n.º 54, á que se dispensará un garimoso recibimento. Inmediatamente pasará a saudar ás autoridades e recorrerá as rúas da cibdá executando alegres paso-dobres.

De doce a duas, terá lugar un animado paseo de moda na Alameda, no que a dita banda dará a coñecer notabres composicións do seu vasto repertorio.

As cinco da tarde, chegará ó Ponte Novo o laudado i-enxebre coro galego «Cántigas da Terra» da Cruña, ó que se dispensará entusiasta acollida polo pobo comisión i-autoridás.

Inmediatamente comenará na Alameda un artístico festival galego, cooperando a celebrazón do mesmo, a mentada banda.

De des a doce, paseo nos Cantós amenizado pola banda dita, dándose por rematados os festexos d'iste día c'unha salva de bombas.

O comenzo dos festexos do día 15, anunciaránse c'unha salva de estoupantes bombas ás oito de mañá; seguidamente, recorrerá os rúas unha vistosa comitiva formada pol-os «mómaros», danzas gremiás, gaitas da terra e a banda militar.

Ás doce repitirase o elegante paseo matinal d'a xornada anterior.

As tres, verificarase o recibimento do Ilmo Bispo de Lugo Rvdo. P. Prácido de Lemus, groria do episcopado hespañol e un dos valores más outos da terra.

As sete, sairá da capela do Santo a solemne e tradicional procesión, á que iste ano asistirá revestido de Pontifical o nomeado Bispo.

De des a unha da noite, terá lugar a gran velada de anos anteriores en que se bota o típico grobo «mediano». Queimaránse, mentras dura iste festival, varias pezas de fogo de praza e gran cantidade do de aire. Unha salva de bombas anunciará o remate d'iste número de festexos.

O 16, ás oito da mañá, volverán a ser despertados os veciños pol-a algueireira diana que entoará a colectividade militar que dirixe o notabre maestro señor Lodeiro. As des, comenza a feira en que tantas mercas soen facerse. As once, a comisión popular, a autoridás e concello en corporazón, acompañados pola banda, gaitas e danzas de labradores e mariñeiros, dirixiránse a capela de San Roque, para ouvir a solene misa votiva, pronunciando n'ela o panexírico do santo pelingrín o elocuente Bispo franciscano.

A unha, darase no local da Cocifia Económica unha suculenta comida os probes,

Terá lugar ás cinco e media do serán d'este día, a colocación da primeira pedra da rúa de Ana González, que construye as suas expensas o filántropo birgantino D. Gonzalo González.

As seis e media, haberá na praza dos Irmás García Naveira (antes Arines) as adivirtidas «cucañas» en que figura o famoso «pau da merenda» e outra varias que constituyen a praxia dos rapaces.

De sete a nove, paseo nos Cantós, amenizado pola agrupación militar eisposta.

De dez a unha, verificarase a gran velada tradicional durante a que luce tan fantástica iluminación a fermosa praza do Campo.

Elevarase como é costume o grobo «grande» e ó final da sesión de pirotecnia e de lucería de praza queimarase a conocida «fronteira».

No dazasete haberá diana ás oito, e as des serán inaugurados dous altares ño igreña de San Francisco. As catro da tarde realizarase un solemne reparto de premios entr'os alumnos das escolas «García Hermaos.»

As sete organizaráse unha manifestación infantil que pouñerá froles na tomba do ilustre benefactor do pobo D. Xesús G. Naveira, e ofrendará así mesmo ramos d'istas na súa casa ó irmao D; Johan. A tan simpático acto concurrirán ademáis d'os meniños que reciben educación e mantexanza no eistabrecimento que sostén a humanitaria fundazón d'os mesmos, todol-os rapaces das escolas do destrito.

As oito, a laureada e veterana agrupazón ferrolana de instrumentos de corda «Airíños da miña terra» e a banda militar darán un intresante concerto na Alameda. O remate d'ista festa, ós simpáticos e chuscos dialogueiros Charlón i-Hermida, representarán algunhas das súas xocosas paroladas.

As once, comenará o baile que ga populara sociedade «Liceo Recreativo» dá nos seus elegantes salós en agasallo ós forasteiros. Será un baile que faga época, posto que a direutiva d'iste antigo centro está imprimindo á mayor actividade as importantes e costosas obras que alí están levándose a cabo, c'o auxeto de que cadre a data da inauguración co-a do baile que fai tantas anos ven celebrándose.

O 18, sairán, pol-a mañá, recorrendo as rúas, as bandas municipal e militar e gaitas, convocando á zente pra que concurra a tirbutar o recebimento de que son merecentes os excursionistas de Lugo que chegarán ás des. Dispararase a entrada d'istes no pobo gran contidade de atroadores morteiros.

Según e costume, terá lugar iste día a incomparable excursión fluvial pol-o paradisiaco Mandeó. Haberá ós consabidos bailes, trouleadas e merendas no poético campo d'os Caneiros, e á volta, gran batalla de frols e serpentinas e serenata marítima, que executarán as dúas bandas. O Ponte Vello estará iluminado tan fermosamente como en anos anteriores.

O día 19, haberá cucañas marítimas e carreiras de parrulos no canal do Peirao, ás cinco.

Para ás seis e media, téñse proieutada a celebración d'unha gran «jinkaña» cicrista na eispranada do ensanche.

Romatarán os festexos d'ista etapa con unha gran verbena n'a Alameda que comenará ás nove d'a noite.

O día 20, verificarán, ás duas, a rifa da «cuxa» que a xunta de festexos celebra c'o fin de achegar recursos pr'as festas.

De noite, repetirase a verbena do vispera.

O 25, terán de celebrarse os Caneiros chamados de San Paio, e, con tal motivo, volverá a haber xira pol-o Mandeó.

Como pode verse, hai moita variedade nos números que forman o porgarma d'iste ano, i-entre eles algús moi simpáticos. Prometen, o parecer, resultar loicidos. A comisión orgaizadora xestiona das compañías ferroviarias a formazón de tres especies a fin de dar facilidades ós forasteiros e para que a afluencia d'istes sexa grande.

A nosa embora.

D'IRLANDA

A nosa nazón irmá sigue loitando pol-a súa esperada liberdade. O seus fillos denotan decote o temple da súa i-alma que os leva a soportar os meirandes sa-greficios e fainos ficar sereios sin arredarse das súas ideas denante a morte mais afrentosa.

Todol-os nosos lectores saben, pol-os xornaes a loita inmensa a que se baten a cotío, e nós excusamos de faguer ningunha informazón xa sabida. Emporiso, pensamos publicar d'hoxe en vante algún artigo que nos manden da Inglaterra, informándonos d'algunhas rexas virtudes dos celtas irmaos do Norte.

Na primeira publicación que nos faguemos de «Rexurdimento», temos de decirlle á nazón irlandesa: ¡Adiante!

LIBROS E REVISTAS

«AURORA DE LIMA». O 25 do que finou onte, ou seja o Día de Galiza, publicouse en Viana do Castelo un número extraordinario da notabre revista «Aurora de Lima» na que colaboran brillantes escritores galegos. Cada día e maior o entusiasmo e intrés que nasos irmáos d'alén Miño sinten pol-os nosos probre-mes i-as nosas loitas. Alborexa xa o día en que poderemos cinguil-os en forte abrazo.

«A NOSA TERRA» Iste querido xornal publicou no día de Santiago un ademirabre número extraordinario, dino das gabanzas mais cumpridas. Pol-o bon acerto que tiveron na súa confeición, felicitamos, cheios de lelicia, ós que csmponen a redaición do dito boletín, e aproveitamos a ocasión da saída primeira de «Rexurdimento» pra manifestarlles o agarimo que lles temo.

ANAGRAMA

Por C. P.

FLOR DE NEILA

Combinar as letras d'ista frase pra que resulte o nome d'unha simpática señorita do localidade.

LA VERDAD

e paniños, todol-os días dibuxos novos. Verdadeiro derroche en lenzos e xéneros brancos.

SALDO DE RETALES E XÉNEROS DE PUNTO

PRECIO FIXO

VALDONCEL, 2

PAQUETERÍA, QUINCALLA EL GATO NEGRO

— PRECIO FIXO —

Viuda e fillos de Valerio Núñez

Casa especial pra ouxetos d'adorno e fantasía.
Louza e bateiría de cociña.

Vidrio cha e oco. Pinturas e barnices.

Venda eisclusiva da KROMINA.

Venda eisclusiva dos cementos marca «ANCORA»
dos fillos de Rezola de San Sebastián.

Materiás de construción.

RUATRAVESA, 35 E 37. TELÉFONO, 15

BETANZOS

Antigua casa establecida no ano 1879.

ZAPATERIA DO CANTON

A que máis surtido ten.
A que máis barato vende.
Compre vostede alí.

JOSE IGLESIAS MASDIAS
MERCEAIRÍA, PAPELEIRÍA E QUINCALLA
Praza da Constitución, 2.

FERRETERÍA

Ferramentas, Ferraxes e Puntas. — Gran surtido en
bateiría de cociña.

Non merquedes denantes de visitar esta casa.

Ferreiros, 19.—BETANZOS.

H. COMERCIO

Ramón G. Pernas
(SUCESOR DE JOHAN LOPES)

Praza d'Arines.—BETANZOS

É a millor, máis céntrica i-ecómea da cidade. Vi-
sítana os señores viaxeiros e convenceráanse.

Si queredes mercar barato visitade o novo
establecemento de

PANOS, TECIDOS E NOVEDADES

— DE —
R. MONTES

Ruatravesa, 2, esquina ós Prateiros, — **BETANZOS**

PRECIOS FIXOS

“HIJOS DE A. NUÑEZ”

CASA FUNDADA EN 1871.

Almacèns de tecidos e mobles

Sánches Bregua, 2 e 13

Librería, Papelería, Paquetería e Quincalla

Plaza d'Arines, 32.

— BANCA —

Compra-venda de valores, xiros, órdes telegráficas e
toda crás d'operaciones bancarias.

FARMACIA E LABORATORIO DOCTOR COUCEIRO

Plateiros, 8 (Frente á Ruatraviesa)

BETANZOS

JOSE FERREIRA

MENDES NÚÑES, 17

Tecidos nacionaes i-estranxeiros.— Paqueteiría e
Quincalla.—Gran surtido en paraugas.—Por fin de
temporada sáldanse etaminas, crespós, sedas e toda
crás d'artigos de vran.

Visiten esta casa e mercarán a precios baratisimos.

TECIDOS, PANOS, NOVEDAS

MANOLO LOUSA DÍAZ

8, CONSTITUCIÓN, 8

Compreto surtido en panas pra traxes, panas, lás,
estameñas, xéneros brancos, mantós, merinos crespós,
chales, colchas, cortes pra colchós, paraugas, etc.

E a casa que mais barato vende.

8, CONSTITUCIÓN, 8

TECIDOS, PANOS, NOVEDAS

GRAN CASA PRA VIAXEIROS

— DE —

JOSÉ BARREIRO REY

Monxas, 4-A.

Teléfono n.º 44

BETANZOS

CONFITERÍA

— DE —

Constantino Rábade

SOPORTÁS DO CAMPO

Dulces finos

Fanse toda crás d'encárregos.

Imprenta de M. Villuendas, Valdonce, 50